

Danska lærarinnan hjá Evensen

Í seinasta parti hævdu vit eina frásøgn um jólini hjá húskinum Evensen í Umanak í 1907

Tann sum skrivaði hesa frásøgn er ein áhugaverd dansk kvinna, sum Frida og Johan Evensen fáa sum lærarinnu til síni børn. Hon kallast Ingeborg Andersen, og vit endurgeva part av teirri frásøgn um hana, sum stóð í limablaðnum hjá Lokalhístorisk forening og Arkiv í Bregninge, nærhendis Kalundborg í Vestursjællandi.

Om Ingeborg Andersen

Ingeborg Andersen stammede fra Torpegaard. Her blev hun

født í 1873 som den ældste af fire søskende. Allerede som 9-årig mistede hun sin mor, og efterhånden som hun vokser op, træder hun i husmoderens sted. Tager sig af de tre brødre, den store husholdning med folkehold, familie og mange sommergæster.

Selv om hun har været vant til at klare meget, skulle der vovemod til at beslutte sig for en Grønlandsrejse i 1907.

Ingeborg Andersen rejser derop som lærerinde for kolonibestyrer Evensen's tre børn, og det bliver til 5 år deroppe. Hun lærer sig sproget og skriver om livet på Grønland, mest i form af breve til familien.

Hjemvendt fra Grønland er hun en halv snes år i København

som husbestyrerinde hos sine to kære faste, før hun tager på endnu en lang rejse. Denne gang til Argentina som lærerinde for sin ældste brors børn. Efter fire år derovre vender hun tilbage og slår sig ned i Bregninge.

Egentlig uddannelse havde hun aldrig fået, udover den skolegang der foregik i hjemmet, men skønt autodidakt (sjálv lærd) var hun en fremragende pianist, en levende fortæller, kunne sprog, skrev vers og historier. Kendte hvert et fremmedord. Dygtig til husflid og vævning. Interesserede sig for nye strømninger i tiden.

Det var således en dygtig, begavet og vidt berejst dame, der i 1924 flyttede til Bregninge. De første år som husbestyrerinde

for enkeprovstinde Anna Evensen, kolonibestyrer Evensen's svigermor, der boede i det hvide hus på Kaldredvej nr. 9. Efter hendes død i 1927 overtog Ingeborg Andersen huset, og blev boende her resten af sine dage – over 30 år.

Her indrettede I.A. et hyggeligt hjem, hvor familien holdt af at komme, og hvor hun kunne dyrke sine mange interesser. Omsorgen for de små brødre og senere Evensen's børn på Grønland, og næste generation i familien, havde udviklet hendes evne til at omgås børn.

Børnene i Bregninge fik et fristed hos "frøken Andersen". Hun lærte pigerne håndarbejde, læste for børnene og sang med dem og

fortalte. Enkelte fik lov at væve, og nogle lærte at spille klaver.

Umrødda Anna Evensen var gift við prestinum Jens Christian Evensen, sum gjørdist próstur á Nesi. Tað var so ótrúliga heppið, at søgan hjá henni og Jens Christian varð niðurskrivað beint áðrenn Anna doyði í 1928. Hon var prentað í FF-blaðnum í 2003, og tað eru enn fólk, sum spyrja eftir henni.

Tískil kunnu vit eisini seinni í hesi røð hava eina frásøgn um Jens Christian Evensen.

Við hundasledu

Á veiðuferð við kajakk

Heimkoma frá reinsdjóraveiðu

Miðvika nr. 150

Henda Miðvikan er nr. 150 í hesi røð, sum byrjaði fyrri umleið trimum árum síðani. Beinleiðis orsøkin til hana var, at FF-blaðið helt uppat. Roynt var at gera hetta blað til blað, sum kundi fáa ein breiðari lesaraskara enn eitt vanligt fakfelagsblað. Hetta eydnaðist sera væl, ikki minst tí blaðið hevði fastan tátt við siðsøgu, har serliga varð lagdur dentur á fiskimannasøgu og lagnusøgur hjá fiskimonnum. Hetta var ein viðkomandi evni hjá teimum allarflestu. Tí gjørdist hetta sera væl umtókt og enn í dag siga fólk seg sakna blaðið.

Sosialurin dugdi at síggja virðið í hesum, og tí kom henda røðin í lag og hevur verið í blaðnum stórt sæð hvønn mikudag seinastu trý árin.

Nokk so nógv er eisini komið burtur úr. Í hesum 150 pørtum hava verið

um 1.500 bókasíður + umleið 1.500 myndir. Meginparturin av tilfarinum er upprunartilfar og lýsir ein stóran part av søgu færoyinga seinastu 100 árin. Nógv av tilfarinum er fingið til vega í seinastu løtu. Munnligu keldurnar eru ofta gomul fólk, upp til 100 ára gomul. Tá er einki at bíða við.

Fleiri av keldunum eru eisini farnar. Sum tær fyrstu Andreas í Tarti í Oyndarfirði og Dinnafía Ferjá frá Gjógv. Tað var eitt kvett at fáa teirra frásagnir, meðan tíð var.

Henda røðin hevur verið sera væl umtókt millum fólk. Tað er neyvan dagur, at fólk ikki geva til kennar at tey lesa hetta tilfar við áhuga. Nógv goyma tað eisini.

Fleiri siga, at tey halda bert Sosialin vegna Miðvikuna og Hendur ið Sleptu.

Onnur siga, at tey keypa Sosialin júst teir dagar, hesar røðir eru í blaðnum. Tá er tað hugaligt at arbeiða! Fólk hava eisini verið sera beinasom at medvirka til hesa skiving. Tað kemur nærum ikki fyrri, at bøn verður sýtt.

Eg verði ofta spurdur, um ikki ætlanin er at geva hetta tilfar út í bók. Tað kann væl henda. Her er tilfar til nógvar bækur. Til jóla kom bókin Elsa Jacobsen: Mitt Etiopia, har stórus partur av tilfarinum var úr Miðvikuni.

Verður heilsan kann henda røðin halda fram. Tað er eisini nógv spennandi á skránni. Í fyrsta umfari koma fleiri partar afturat um tær áhugaverdu Müller og Evensen ættirnar.

Í mars eru 80 ár síðan vanlukkuna við Ernestine. Tað er nokk so nógv skrivað um hesa hending og ta ótrúligu

bjargingina, men tað finst ikki nøkur samlað frásøgn. Hana fara vit at hava í nøkrum pørtum.

Í 1931 hendi ein eins fantastisk bjarging, sum ikki er so nógv hoyrt um. Hetta var tá eitt skip fór á land á Suðurlandinum, og allir komu undanuttan hetjan, sum bjargaði øllum hinum av manningini. Henda søgan eigur ikki at verða gloymd og fara vit at greiða frá henni.

Aftaná hava vit frásøgn frá Stóru Dímun, har tann 85 ára gamli Janus í Dímun fer at greiða frá søguni hjá oynni og lívinum í Dímun, har hann enntá minnist til, at tey glaðaðu. Hetta hevur lesarin alla grund til at gleða seg til.